

NIĊĊELINGJAW L-ISTERJOTIPI DWAR ҒADDIEMA KBAR FL-ETÀ

Kemm-il darba naqgħu fl-iżball li niġġeneralizzaw u npoġġu kategorija sħiħa ta' nies kollha f'keffa waħda? Hekk jagħmel, per eżempju, xi hadd li jhaddem meta jassumi li haddiem ta' ċerta età huwa diffiċli wisq biex tħarrġu u li, hu x'inhu, dan qiegħed hemm biex *jikolhielu* sa ma jiġi biex jirtira. Ғafna drabi, nies bħal dawn jingħataw *performance reviews* li ma jindikawx bis-serjetà, la l-ħiliet ta' dak li jkun u lanqas daww l-oqsma fejn jista' jsir titjib. Xenarju bħal dan jindika li ġeneralizzazzjonijiet u sterjotipi ta' din ix-xorta dwar haddiema kbar fl-età li jibqgħu fid-dinja tax-xoġhol għadhom isiru u jitwemmnu. Imma kemm huma veri?

Diversi studji juru li suppożizzjonijiet bħal dawn dwar haddiema kbar fl-età huma sempliċement hrejef li mhumiex issostanzjati mill-provi. Infatti, hemm provi sinifikanti li haddiema kbar huma produttivi Ғafna, joffru esperjenza konsiderevoli fuq il-lant tax-xoġhol u jmorru tajjeb jew aħjar minn haddiema iżgħar fl-oqsma tal-kreattività, flessibilità, ipproċessar ta' informazzjoni, rati ta' incidenti fuq ix-xoġhol, assenteiżmu u tibdil ta' xoġħlijiet. Barra minn dan, huwa evidenti wkoll li, permezz ta' ambjent u ta' metodi addattati ta' taħriġ, nies bħal dawn jistgħu jitgħallmu daqs haddiema iżgħar minnhom u ma jibzghux mit-tibdil imma jibzghu biss minn diskriminazzjoni kontra tagħhom.

Ғafna anzjani jridu, jew għandhom bżonn, jibqgħu jaħdmu. Statistika uffiċjali maħruġa mill-*Eurostat* turi li, fl-2016, 19% tal-popolazzjoni Maltija kienu anzjani, jiġifieri kellhom 65 sena jew aktar. Din iċ-ċifra turi zieda ta' 7.7% meta mqabbla ma' għaxar snin qabel. Din l-istatistika turi wkoll li, fis-sena 2016, 5.8% tal-anzjani ta' bejn il-65 u 74 sena f'Malta kienu ekonomikament attivi.

Fid-dawl ta' din l-istatistika, huwa ferm importanti li nindirizzaw sewwa kwistjonijiet pertinenti li jaffettwaw l-anzjani, inkluż daww li jagħzlu li jibqgħu attivi fid-dinja tax-xoġhol. Diversi studji jikkonkludu li haddiema kbar fl-età għandhom ikunu ttrattati bħala individwi, għandhom ikunu assessjati fuq il-merti tagħhom u, f'daww li huma impjeggi, taħriġ u promozzjonijiet, għandhom ikunu offriti l-istess opportunitajiet bħal kull haddiem ieħor.

L-istudji juru wkoll li, effettivament, in-nuqqas ta' stima lejn l-abbiltajiet ta' haddiema anzjani kif ukoll jekk dawn ikunu ttrattati differenti jista' jtellifhom milli jzommu l-produttività u l-valur tagħhom. Minn naħa l-oħra, jekk haddiema kbar fl-età jkun ttrattati l-istess bħal haddiema oħrajn, dawn ikunu riżorsa imprezzabbli għal min ihaddem.

Dan kollu joħroġ mit-tema magħzula minn Nazzjonijiet Uniti biex tfakkar il-Jum Dinji tal-Anzjani għas-sena 2017 li ffukat fuq linji li jipprovdu lill-anzjani partecipazzjoni sħiħa u effettiva skont id-drittijiet bażiċi, il-bżonnijiet u l-għażliet ħielsa tagħhom.

F'dan il-kuntest, kif ukoll bħala parti mix-xoġhol tagħha, il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza (l-NCPE) taħdem biex tħares l-ugwaljanza għall-anzjani fl-

impjiegi, fl-educazzjoni u fit-taħriġ vokazzjonali, kif ukoll fejn jidhlu banek u istituzzjonijiet finanzjarji. Ugwaljanza fuq bażi ta' età tiskoraġġixxi sterjotipi relatati b'mod negattiv mal-età u anki attitudnijiet diskriminatorji lejn l-anzjani u, minflok, toħroġ aktar fid-deher il-kontribuzzjoni imprezzabbli tal-anzjani, kemm fuq il-post tax-xogħol kif ukoll fis-soċjetà ingenerali.

Il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza tircievi u tinvestiga lmenti ta' persuni li jhossu li qed jiġu diskriminati minħabba l-età tagħhom fis-suq tax-xogħol, fl-educazzjoni jew f'taħriġ vokazzjonali jew f'banek u istituzzjonijiet finanzjarji. Għal aktar tagħrif, tistgħu iċċemplu **25903850**, jew tibgħatu *email* fuq **equality@gov.mt** jew inkella tfittxuna fuq **facebook**.

Kitba ta' Renee Laiviera, Kummissarju *NCPE*